

1. רש"י, אסתר פרק ט
 (כ) ויכתב מרדכי – היא המגלה הזאת כמות שהיא...
 (כט) השנית – לשנה השנייה חזרו ושלחו ספרים שיעשו פורים:
 (לז) ומאמר אסתר קים וגו' – אסתר צקשה מאת חכמי הדור לקצו' ולכתוב ספר זה עם
 שאר הכתובים וזהו ונכתב בספר:

2. אבן עזרא אסתר פרק ט
 (כ) ויכתוב מרדכי – לבדו לקיים בשנה הבאה וככה כל השנים שמחת ימי הפורים:
 (כט) את כל תוקף – כמו חוזק וכמוהו ואם יתקפו האחד והנה כתבה היא והוא: **וטעם השנית** –
 בעבור אגרת מרדכי שכתב בראשונה:
 (ל) **וטעם דברי שלום** – שלא יפחדו בעבור שעזבו מצות פורים: **וטעם אמת** – שהם חייבים לשמור
 הפורים כאשר קבלו על נפשם והעד על זה הפי' שהוא אמת ומאמר אסתר קיים דברי הפורים והנה
 לא נתקיים על יד מרדכי לבדו עד שכתבה אסתר.
 וטעם קיימו על נפשם ועל זרעם דברי הצומות על דעת רבים על יום תענית אסתר, והמכחישים
 אמרו כי על שלשה ימים שהתענו בניסן הכתוב מדבר וכל ישראל ראויין להתענות כן תמיד ולפי
 דעתי שחכמינו ז"ל קבעו התענית יום הפחד וטעם דברי הצומות על הנזכרים בספר זכריה שהן
 בתמוז ואב ותשרי וטבת והטעם כי קיימו היהודים על נפשם לשמור בימי הפורים כאשר קיימו על
 נפשם ועל זרעם להתענות בימי אבלם כאשר הובקעה העיר ונשרף הבית כי הנביא לא ציוס שיתענו
 כאשר אפרש במקומו ואנחנו חייבים שלא נשיג גבול ראשונים:

3. מגילה ב, א - ב, ב
מתני' מגילה נקראת באחד עשר, בשנים עשר, בשלשה עשר, בארבעה עשר, בחמשה
 עשר, לא פחות ולא יותר. כרכין המוקפין חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה
 עשר, כפרים ועיירות גדולות קורין בארבעה עשר, אלא שהכפרים מקדימין ליום
 הכניסה.
גמ' מגילה נקראת באחד עשר... היכא רמיזא? - אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן:
 אמר קרא לקים את ימי הפרים האלה בזמניהם - זמנים הרבה תקנו להם.
 כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון קורין בחמשה עשר וכו' מנהגי מילי? אמר
 רבא: דאמר קרא על כן היהודים הפרזים הישבים בערי הפרזות, וגו' מדפרזים
 בארבעה עשר - מוקפין בחמשה עשר. - ואימא: פרזים בארבעה עשר - מוקפין כלל
 כלל לא! - ולא ישראל נינהו? ועוד, מהדו ועד כוש כתיב. - ואימא: פרזים בארביסר,
 מוקפין בארביסר ובחמיסר, כדכתיב להיות עשים את יום ארבעה עשר לחדש אדר
 ואת יום חמשה עשר [בן] בכל שנה! - אי הוה כתב את יום ארבעה עשר וחמשה עשר -
 כדקאמרת, השתא דכתיב את יום ארבעה עשר ואת יום חמשה עשר - אתא את ופסיק:
 הני בארבעה עשר, והני בחמשה עשר. - ואימא: פרזים בארביסר, מוקפין - אי בעו
 בארביסר, אי בעו בחמיסר! - אמר קרא בזמניהם - זמנו של זה לא זמנו של זה. - ואימא
 בתליסר! - כשושן. - אשכחן עשייה, זכירה מנלן? - אמר קרא והימים האלה נזכרים
 ונעשים, איתקש זכירה לעשייה...
 מתניתין דלא כי האי תנא, דתניא, רבי יהושע בן קרחה אומר: כרכין המוקפין חומה
 מימות אחשורוש קורין בחמשה עשר. מאי טעמא דרבי יהושע בן קרחה? - כי שושן, מה
 שושן מוקפת חומה מימות אחשורוש וקורין בחמשה עשר - אף כל שמוקפת חומה
 מימות אחשורוש קורין בחמשה עשר. ותנא דידן מאי טעמא? - ליה פרזי פרזי, כתיב
 הכא על כן היהודים הפרזים, וכתיב התם לבד מערי הפרזי הרבה מאד, מה להלן
 מוקפת חומה מימות יהושע בן נון - אף כאן מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. - בשלמא
 רבי יהושע בן קרחה לא אמר כתנא דידן - דלית ליה פרזי פרזי, אלא תנא דידן מאי
 טעמא לא אמר כרבי יהושע בן קרחה? - מאי טעמא? דהא אית ליה פרזי פרזי! - הכי
 קאמר: אלא שושן דעבדא כמאן, לא כפרזים ולא כמוקפין! - אמר רבא ואמרי לה כדאי:
 שאני שושן הואיל ונעשה בה נס.

חידושי הרמב"ן

אני תמה מאד מה ראו על ככה ומה הגיע אליהם לעשות ישראל אגודות במצוה הזו, ואף על גב דליכא הכא משום לא תתגודדו דהו"ל שני בתי דינים בשתי עיירות כדאיתא בפ"ק (דיומא) [דיבמות] מ"מ לכתחלה למה חלקום לשתי כתות, ועוד היכן מצינו בתורה מצוה חלוקה בכך והתורה אמרה תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם וכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון!

4. תלמוד ירושלמי מגילה פרק א, הלכה א

ר' סימון בשם רבי יהושע בן לוי חלקו כבוד לארץ ישראל שהיתה חריבה באותן הימים ותלו אותה מימות יהושע בן נון.

5. מגילה ז, א

אמר רב שמואל בר יהודה: שלחה להם אסתר לחכמים: קבעוני לדורות! שלחו לה: קנאה את מעוררת עלינו לבין האומות. שלחה להם: כבר כתובה אני על דברי הימים למלכי מדי ופרס. רב ורב חנינא ורבי יוחנן ורב חביבא מתנו... שלחה להם אסתר לחכמים: כתבוני לדורות. שלחו לה: הלא כתבתי לך שלישים, שלישים ולא רבעים. עד שמצאו לו מקרא כתוב בתורה כתב זאת זכרון בספר, כתב זאת - מה שכתוב כאן ובמשנה תורה, זכרון - מה שכתוב בנביאים, בספר - מה שכתוב במגילה. כתנאי: כתב זאת - מה שכתוב כאן, זכרון - מה שכתוב במשנה תורה, בספר - מה שכתוב בנביאים, דברי רבי יהושע. רבי אלעזר המודעי אומר: כתב זאת - מה שכתוב כאן ובמשנה תורה, זכרון - מה שכתוב בנביאים, בספר - מה שכתוב במגילה.

אמר רב יהודה אמר שמואל: אסתר אינה מטמאה את הידים. למימרא דסבר שמואל אסתר לאו ברוח הקודש נאמרה? והאמר שמואל: אסתר ברוח הקודש נאמרה! - נאמרה לקרות ולא נאמרה ליכתוב... תניא, רבי אליעזר אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר ויאמר המן בלבו. רבי עקיבא אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר ותהי אסתר נשאת חן בעיני כל ראייה. רבי מאיר אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר ויודע הדבר למרדכי. רבי יוסי בן דורמסקית אומר: אסתר ברוח הקודש נאמרה, שנאמר ובבזה לא שלחו את ידם. אמר שמואל: אי הואי התם הוה אמינא מלתא דעדיפא מכולהו, שנאמר קימו וקבלו - קימו למעלה מה שקיבלו למטה.

6. מגילה יד, א

תנו רבנן: ארבעים ושמונה נביאים ושבע נביאות נתנבאו להם לישראל, ולא פחתו ולא הותירו על מה שכתוב בתורה, חוץ ממקרא מגילה. מאי דרוש? אמר רבי חייא בר אבין אמר רבי יהושע בן קרחה: ומה מעבדות לחירות אמרינן שירה - ממיתה לחיים לא כל שכן? - אי הכי הלל נמי נימא! - לפי שאין אומרים הלל על נס שבחוצה לארץ. - יציאת מצרים דנס שבחוצה לארץ, היכי אמרינן שירה? - כדתניא: עד שלא נכנסו ישראל לארץ הוכשרו כל ארצות לומר שירה. משנכנסו ישראל לארץ לא הוכשרו כל הארצות לומר שירה. רב נחמן אמר: קרייתא זו הלילא, רבא אמר: בשלמא התם הללו עבדי ה' - ולא עבדי פרעה, אלא הכא - הללו עבדי ה' ולא עבדי אחשורוש? אכתי עבדי אחשורוש אנן.

7. תלמוד ירושלמי מגילה פרק א, הלכה ה

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שמונים וחמשה זקנים ומהם שלשים וכמה נביאים היו מצטעריין על הדבר הזה אמרו כתיב [ויקרא כז לד] אלה המצות אשר צוה ה' את משה אלו המצות שנצטוינו מפי משה וכך אמר לנו משה אין נביא אחר עתיד לחדש לכם דבר מעתה ומרדכי ואסתר מבקשים לחדש לנו דבר לא זוזו משם נושאים ונותנים בדבר עד שהאיר הקדוש ברוך הוא את עיניהם ומצאו אותה כתובה בתורה ובנביאים ובכתובים הדא היא דכתיב [שמות יז יד] ויאמר ה' אל משה כתוב זאת זכרון בספר זאת תורה כמה דתימר [דברים ד מד] וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל זכרון אלו הנביאים [מלאכי ג טז] ויכתב ספר הזכרון לפניו ליראי ה' וגו' בספר אלו הכתובים [אסתר ט לב] ומאמר אסתר קיים את דברי הפורים האלה ונכתב בספר רב ור' חנינא ור' יונתן ובר קפרא ור' יהושע בן לוי אמרו המגילה הזאת נאמרה למשה מסיני אלא שאין מוקדם ומאוחר בתורה ר' יוחנן ורשב"ל ר' יוחנן אמר הנביאים

והכתובים עתידין ליבטל וחמשת סיפרי תורה אינן עתידין ליבטל מה טעמא [דברים ה יט] קול גדול ולא יסף רשב"ל אמר אף מגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל נאמר כאן קול גדול ולא יסף ונאמר להלן [אסתר ט כח] וזכרם לא יסוף מזרעם הלכות [חבוקק ג ו] הליכות עולם לו.

8. רמב"ם, הלכות מגילה וחנוכה, פרק ב

י"ד מצות יום ארבעה עשר לבני כפרים ועירות, ויום חמשה עשר לבני כרכים, להיותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות לרעים ומתנות לאביונים...

טו כיצד חובת סעודה זו, שיאכל בשר ויתקן סעודה נאה כפי אשר תמצא ידו, ושותה יין עד שישתכר וירדם בשכרות...

יז מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח לרעיו. שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב ענים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האמללים האלו מדמה בשכינה, שנאמר "לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וּלְהַחֲיוֹת לֵב נֶדְכָּאִים" (ישעיה נז, טו).

9. רמב"ם, הלכות שביתת יום טוב, פרק ו

יח... וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר הענים האמללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לענים ולמרי נפש, אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כרשו, ועל אלו נאמר "זִכְחֵיהֶם כָּלָחֶם אוֹנִים לָהֶם כָּל אֲכָלֵיו יִטְמְאוּ כִּי לַחֲמֵם לְנַפְשָׁם" (הושע ט, ד). ושמחה כזו קלון היא להם, שנאמר "וְזִרְתִּי פָּרֶשׁ עַל פְּנֵיהֶם פָּרֶשׁ חֲגִיכָם" (מלאכי ב, ג)...

כ כשאדם אוכל ושותה ושמח ברגל, לא ימשך ביין ובשחוק ובקלות ראש ויאמר שכל שיוסיף בזה ירבה במצוה, שהשכרות והשחוק הרבה וקלות הראש אינה שמחה, אלא הוללות וסכלות. ולא נצטוינו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודת יוצר הכל, שנאמר "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב" (דברים כח, מז) הא למדת שהעבודה בשמחה. ואי אפשר לעבוד את ה' לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שכרות.

10. שבת פח, א

ויתיצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה - מוטב, ואם לאו - שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן, הדור קבלוה בימי אחשורוש. דכתיב קימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר.

11. רמב"ם, מורה הנבוכים ג, מא

כי כאשר ידע השם יתעלה שמשפטי זאת התורה יצטרכו בכל זמן לפי התחלף המקומות והחדושים ולפי הנראה מן העניינים, להוסיף על קצתם ולגרוע מקצתם, הזהיר מן התוספת ומן המגרעות, ואמר לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו, כי היה זה מביא להפסד סדרי התורה ולהאמין בה שאינה מאת השם. והותר ג"כ לחכמי כל דור... לעשות סייגים כדי לקיים משפטי התורה האלו בעניינים שיחדשו לשמור התורה וישאירו הסייגים ההם קיימים לנצח, כמ"ש ועשו סייג לתורה, וכן הותר להם ג"כ לבטל קצת מעשי התורה ולהתיר קצת הנזהר ממנו לפי ענין אחד ולפי מאורע אחד, אבל לא יעמידוהו לדורות כמו שביארנו בסדר פירוש המשנה בהוראת שעה, ובזאת ההנהגה תתמיד התורה האחת ויתנהג כל זמן ובכל מאורע כפי הצריך לו.